

**KATKA
KNECHTOVÁ**

zložila pieseň pre
HNIEZDO ZÁCHRANY

KTORÉ
slovenské
rodiny sú
NAJCHUDOBNEJŠIE?

DIEŤA JE DAR

Tak prečo ho niektoré matky nechcú?

5
rokov Náruče
záchrany

Niekedy stačí málo, aby dieťa ostalo s mamou.

Pošlite SMS v tvare
DMS HNIEZDO

na číslo **877**
v sieti všetkých
operátorov

**Staňte sa našim pravidelným
individuálnym darcom (jedno-
ducho – cez darovací widget na
www.sancaoz.sk) a získate
originálne tričko.**

Hniezda záchrany už 10 rokov zachraňujú životy bábät-kám na Slovensku. Od ich vzniku **výrazne klesol počet nájdených mŕtvych novorodencov** – z 10 na v priemere 2 ročne. Hlavným cieľom občianskeho združenia Šanca pre nechcených však je preventívne pôsobiť na matky, aby nemuseli krízovú situáciu riešiť takýmto krajným spôsobom. A tak je už 9 rokov súčasťou projektu aj telefonická **non-stop Linka Hniezda záchrany** 0905 888 234, vďaka ktorej sa matky v núdzi vedú skontaktovať s odborníkmi. Tí im poskytnú informácie nielen o tom, ako a kde môžu dieťa odložiť do Hniezda a zachrániť mu tak život. Viaceré z nich presvedčili, aby si dieťa nechali, napriek tomu, že ho nechceli a pokiaľ je ich jediným dôvodom na vzdanie sa dieťaťa to, že sú v zlej sociálnej situácii a nemajú kde bývať, poskytnú im informácie o útulkoch **Náruč záchrany**, kde ich občianske združenie môže umiestniť a pomôcť im tak naštartovať nový život.

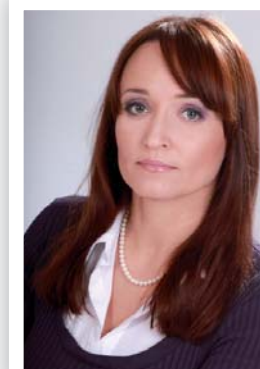
Cieľom zbierky je vyzbierať financie na prevádzku non-stop linky, ide o náklady nielen na telefón, ale aj na dvoch odborníkov, ktorí sa pri non-stop linke striedajú.

Verejná zbierka je povolená MV SR a realizovaná prostredníctvom DMS systému, ktorý spravuje Fórum donorov. **Cena jednej SMS sú 2 EUR.**

ĎAKUJEME

Štát zaostáva za ústavou Zmierime sa s tým?

Vždy sa usmejem, keď v americkom filme, zväčša pri happyende, odcituje hlavný hrdina pasáže z ich ústavy. Potom sa však vzápätí pristihnem, že im závidím tú znalosť ich práv. Či sa už v praxi dostatočne realizujú, neviem. Nežila som tam a ani po tom netuším. Chcem žiť tu. Doma. Na Slovensku. A preto by som mala chcieť, tak ako každý iný občan, nielen poznať svoje práva, ktoré mi garantuje naša ústava, ale mala by som od tých, ktorých svojimi daňami platím žiadať, aby som mohla svoje práva uplatniť v praxi.

Základné právo, právo na život ako tak Slovensko zvláda. Hoci ProLife aktivisti by mi určite oponovali. Ako autorka a koordinátorka projektu Hniezdo záchrany, ktorý za 10 rokov zachránil život 46-tich detí, však musím poďakovať nielen sponzorom, ale aj štátu a doterajším politickým reprezentáciám, že na rozdiel od Českej republiky, sa Hniezd záchrany v OSN vždy zastali a vytvorili im zákonné krytie.

Veľké nedostatky však majú politici v pomoci matkám s deťmi v núdzi, o odkázaných senioroch ani nehovoriac. Článok 39 slovenskej ústavy pritom jasne deklaruje, že každý, kto je v hmotnej núdzi má právo na pomoc a že občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Realita? Každý rok nám narastá počet slobodných matiek so základným vzdelaním, bez strechy nad hlavou, ktoré žijú mesačne s dieťaťom z 240 EUR. A opatrenia? Žiadne účinné a už vôbec nie dlhodobé. Nebyť tretieho sektora, deti nám tu žijú na uliciach...

Už pred piatimi rokmi Zákon 448/2008 o sociálnych službách zaviedol diskrimináciu odkázaných seniorov u neverejných poskytovateľov, keďže im z verejných zdrojov dáva o polovicu menej ako tým, čo mali to šťastie, že sa dostali do verejného sociálneho zariadenia (inak hádajte, kto sa tam dostane a vie preskočiť poradovník?!). Náprava? Neprichádza. Ani po náleze Ústavného súdu, ktorý potvrdil, že neverejní poskytovatelia sú

v porovnaní s verejnými naozaj diskriminovaní. Nepriniesla ju ani piata novela zákona. A tak nemohúci starček, ktorému samospráva vydala rozhodnutie, že je odkázaný a potrebuje 24-hodinovú pomoc inej fyzickej osoby mu finančný príspevok v odkázanosti nedá hneď, ale až keď sama uzná za vhodné. Aj za 7-9 mesiacov, čoho sa však ne jeden starý ani nedomože. Veď je to zvrátené. Áno, zvrátené, ak napríklad politici pomáhajú vybaviť milióny z európskych fondov pre súkromnú nemocnicu, a inej zas zamospráva sľubuje ďalšie milióny, pričom na stavbu operačných sál na štátne detské kardiocentrum sa musia skladať súkromné osoby a firmy. Aj tento príklad svedčí o tom, čo je dnes už jasné: že peňazí v štátnej i samosprávnej kase nie je až tak málo, iba sa neproporčne a nespravodlivo prerozdeľujú.

Nemali by sme byť voči takýmto disproporciám apatickí. Každý zo svojej pozície môže niečo urobiť. Naše občianske združenie spustilo pred 10-timi rokmi projekt Hniezdo záchrany. Dali sme dokopy neziskovku so sponzormi i štátom a vyšlo to. Posmeľuje nás to ísť ďalej. Medzinárodnou konferenciou DIEŤA JE DAR, o ktorej sa tu dočítate, chceme spojiť viaceré neziskovky a spoločne požiadať štát a samosprávu o efektívnejšiu pomoc pre matky s deťmi v núdzi a o polozenie základov dlhodobej prevencie voči vzdávaniu sa detí vlastnými rodičmi. V súvislosti s právami seniorov sa zas ideme spojiť so Združením prijímateľov seniorských sociálnych služieb, o čom sa dočítate až v budúcom čísle. Ale už dnes oceníme pomoc v oboch témach a od každého.

Každého, kto chápe, že život nemôže zaostávať za ústavou. Inak by sme sa museli zmieriť s tým, že žijeme v zaostalom štáte.

Anna Ghannamová

Šanca • senior&junior • trojgeneračný informačný a praktický občasník

Vydáva občianske združenie Šanca pre nechcených, Jadranská 34, 841 01 Bratislava, e-mail: sanca@sancaoz.sk, tel: 0903 903 298, IČO: 30 856 515, dátum vydania: december 2013, 6. ročník • **ŠÉFREDAKTORKA** • Mgr. Anna Ghannamová • **EDITOR** • Mgr. Alena Petrželková • **REDAKTORKA** • Mgr. Eva Gantnerová • **ART DIRECTOR** • Starion, s. r. o. • **OBÁLKA FOTO:** archív • **INZERCIA** • GWAY, s. r. o., sanca@sancaoz.sk • **TLAČ** • IPOS, s. r. o. • **EVIDENCIA** • EV 2936/09 • **REDAKČNÁ RADA** • PhDr. Daniela Čechová, PhD. MUDr. Michal Kliment, Csc. • Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevracame. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti. Autorské práva vyhradené. • Vychádza z finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

CHUDOBA NA SLOVENSKU

: Chudoba je smutnou realitou čoraz väčšieho počtu detí na Slovensku, pričom je hrozivé, že mnohé z nich iné ako chudobné detstvo nikdy nezažijú. Ekonomická chudoba negatívne vplýva na všetky ostatné oblasti života dieťaťa a výrazne znižuje šance na úspech v dospelom živote. Koľko je na Slovensku chudobných rodín, kedy hovoríme o chudobe a aké sú jej príčiny?

Slovenská republika je signatárom Medzinárodného dohovoru o právach dieťaťa. Z prihlásenia sa k Dohovoru vyplýva mnoho záväzkov, vrátane uznávania práva každého dieťaťa na životnú úroveň primeranú jeho rozvoju. S týmto právom súvisí potreba prijať opatrenia na materiálnu pomoc a podporu tým, ktorí zodpovedajú za dieťa, ak je to potrebné. Podpis dohovoru nie je vždy dostatočný

na zlepšenie situácie. Vo väčšine európskych krajín sú deti skupinou, ktorá je najviac ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením. Vlni prijaté Odporúčanie Európskej komisie z 20. februára 2013 Investovať do detí: východisko z bludného kruhu znevýhodnenia reaguje na skutočnosť, že chudoba v ranom detstve preukázateľne znižuje šance v dospelom živote. Apeľuje preto na členské štáty, aby pri

riešení otázok chudoby a sociálneho vylúčenia kládli záujem dieťaťa na prvé miesto, udržiavali investície do detí a rodín, zabezpečovali, aby finančná podpora detí zodpovedala vývoju životných podmienok, posudzovali vplyv politických reforiem na najznevýhodnenejšie deti a vyhýbali sa uplatňovaniu takých sankcií voči rodičom, ktoré vedú k zhoršeniu životných podmienok detí.

EU SILC vynútený nedostatok (v %)		jeden rodič a najmenej 1 závislé dieťa	dvaja dospelí s 1 závislým dieťaťom	dvaja dospelí s 2 závislými deťmi	dvaja dospelí s 3 alebo viac závislými deťmi	SPOLU (všetky osoby)
Nedoplatky (hypotéka, nájomné, energie, kúpy na splátky, pôžičky)	2012	13,6	7,5	7,2	13,2	8,3
	2013	8,0	6,9	6,9	15,9	8,2
Zaplatiť si raz ročne týždňovú dovolenku mimo domu	2012	63,7	41,0	36,9	56,4	50,2
	2013	62,4	37,7	37,9	54,2	48,8
Jesť každý druhý deň mäsité jedlo, hydinu/ rybu	2012	39,0	18,4	13,0	24,1	23,3
	2013	41,0	18,8	15,2	33,0	23,7
Schopnosť čeliť neočakávaným finančným výdavkom	2012	61,7	33,1	31,5	52,1	36,1
	2013	69,3	37,8	34,6	54,4	39,5
Udržiavať v dome primerané teplo	2012	10,3	3,8	3,0	5,4	5,5
	2013	12,5	3,2	3,6	9,3	5,4
Celkové náklady na bývanie ako veľmi veľká záťaž pre domácnosť	2012	50,2	31,7	27,3	44,4	33,4
	2013	49,0	32,2	32,9	40,8	35,2

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Deti bez šance na lepšiu budúcnosť je na Slovensku 3krát viac ako v EÚ

Tieto odporúčania nie sú nadbytočné. Peňažná chudoba (príjem nižší ako 60% mediánu) postihuje v Európe najmä deti, ktoré žijú s jedným rodičom a deti z mnohodedných rodín. Potvrďuje to aj najnovšie zisťovanie príjmov a životných podmienok EU SILC 2013. Na Slovensku je riziko peňažnej chudoby v jednorodičovských domácnostiach a v domácnostiach s trom a viac deťmi takmer trikrát vyššie ako v celej populácii (30,1%; 29,9% a 12,8%).

Údaje o materiálnej deprivácii, teda o miere, v akej jednorodičovské a viacdenné domácnosti nemajú možnosť uspokojiť

viaceré štandardné potreby, sú takisto zarážajúce. Vyššie uvedená tabuľka porovnáva rôzne typy domácností s deťmi a základnú populáciu Slovenska v jednotlivých rokoch. Ukazuje, že jednorodičovské a mnohodedné rodiny trpia nedostatkom výrazne častejšie ako jednodenné rodiny či základná populácia. Až šesť z desiatich osôb žijúcich v jednorodičovských domácnostiach si nemôže dovoliť stráviť ani jeden týždeň dovolenky mimo domu. Neočakávané výdavky (napr. úhrada opravy spotrebiča, nové topánky či školský výlet) sú veľkým problémom pre takmer sedem z desiatich osôb žijúcich v jednorodičovských domácnostiach. Štyria z desiatich žijúcich v jednorodičovských domácnostiach si nemôžu dovoliť každý druhý deň

jesť mäso, rybu či ich vegetariánsky ekvivalent. Každá desiatu osoba žijúca v jednorodičovských domácnostiach si nemôže v byte dovoliť primerané teplo. Podľa uvedených údajov sa podiel tých, ktorým chýbajú zdroje na vykúrenie bytu, dokonca medziročne zvýšil. V mnohodedných domácnostiach narástol podiel tých, ktorí majú nedoplatky na pravidelných platbách. Posledné riadky tabuľky informujú o vysokom podiele osôb, pre ktorých sú veľmi veľkou záťažou náklady súvisiace s bývaním.

Slovenské domácnosti s väčším počtom detí sú jedinou vekovou kategóriou, ktorá je ohrozená príjmovou chudobou viac ako európsky priemer. Podľa zatiaľ posledného úplného európskeho porovnania EU SILC 2012, >>>

bolo v EÚ ohrozených chudobou 25,7% domácností dvoch dospelých s tromi a viac deťmi. Na Slovensku to bolo až 35,1% takýchto domácností. Aj keď sa podľa zisťovania SILC 2013 znížil podiel mnohodedných domácností ohrozených chudobou (29,9%), stále je vyšší ako európsky priemer v predchádzajúcom roku. V európskom porovnaní má Slovensko ešte jedno negatívne prvenstvo: najvyšší rozdiel v ohrození chudobou alebo sociálnym vylúčením medzi deťmi rodičov s nízkym vzdelaním a deťmi rodičov s vysokoškolským vzdelaním. Rozdiel medzi deťmi spôsobuje vysoká nezamestnanosť ľudí s nízkym vzdelaním a v neposlednom rade nedostatočná ochrana či podpora príjmu domácnosti nezamestnaných.

Situáciu mnohodedných a jednorodičovských rodín môžeme považovať za test dodržiavania Dohovoru o právach dieťaťa v rodinnej politike a systéme sociálnej ochrany. Preskúmanie sociálnych reforiem dovoľuje záver, že k opatreniam, ktoré ovplyvňujú situáciu týchto rodín, sa väčšinou pristupuje z iného uhla ako záujem dieťaťa.

Zneužívanie sociálneho systému?

Reformy vedie najmä záujem stimulovať zamestnanosť a záujem zabrániť „zneužívaniu“ sociálneho systému. Od prvej zásadnej reformy systému sociálnej pomoci v roku 1998 a špeciálnej od roku 2003 vládne predstava, že nezamestnanosť by mohla byť nižšia, ak by sa znížil takzvaný demotivačný efekt sociálnej ochrany. Ten má vyplývať z malého rozdielu medzi výškou sociálnych dávok a možným príjmom zo zamestnania. Už v prvom programovom dokumente, ktorý Slovensko pripravilo tesne pred vstupom do Európskej únie, sa konštatuje, že „demotivačný efekt pôsobí predovšetkým v regiónoch s nízkymi priemernými mzdami a týka sa hlavne veľkých rodín, ktorých sociálne príjmy sa zvyšujú s rastúcim počtom nezaopatrených detí.“ (Spoločné memorandum o inklúzii 2003:7)

Odstraňovanie demotivačného efektu ospravedlňovalo nadchádzajúcu reformu pomoci v hmotnej núdzi a zníženie detských prídavkov v chudobných rodinách. Reforma stanovila dve úrovne

dávok pre domácnosti s deťmi – jednotnú výšku dávky pre domácnosti s jedným až štyrmi deťmi a pre domácnosti s viac ako štyrmi deťmi. Týmto stále platným nastavením sa zvyšuje rozdiel medzi životným minimom a základnou dávkou sociálnej ochrany v mnohodedných rodinách v neprospech dávky a tých, ktorí sú na ňu odkázaní (Graf č. 1). Dodajme tiež, že na Slovensku sa na rozdiel od obdobia pred rokom 1989 a tiež na rozdiel od viacerých vyspelých krajín detské prídavky v prípade viacdetských rodín progresívne nezvyšujú.

Zámerné znevýhodňovanie mnohodedných domácností sa neudržiava len v systéme pomoci v hmotnej núdzi. Prispieva k nemu aj obmedzená možnosť kombinovať dávku v hmotnej núdzi s rodičovským príspevkom (ten sa pri posudzovaní príjmu započítava v plnej výške). To spôsobuje, že len menší počet mnohodedných domácností je poberateľom dávky a príspevkov k nej. Ďalšou „palicou“ na mnohodedné rodiny je aj nezvyšovanie rodičovského príspevku v prípade, ak je v domácnosti viac detí mladších ako tri

roky. Výnimkou je len prípad, ak sa narodilo viac detí súčasne. Opakujú sa pokusy podmieniť výšku rodičovského príspevku zamestnaním či štúdiom rodiča pred narodením dieťaťa. V roku 2013 prišlo aj ministerstvo práce s návrhom, aby sa rodičom, ktorí boli pred narodením dieťaťa bez práce, vyplácal po celé obdobie starostlivosti o dieťa znížený príspevok. S návrhmi pre nepracujúcich rodičov znížiť rodičovský príspevok a znížiť či zrušiť príplatok k príspevku pri narodení dieťaťa, pravidelne prichádza poslanec a niekdajší minister práce Kaník. Jednotnú výšku rodičovského príspevku a príplatku k príspevku pri narodení dieťaťa považuje za „patologický jav

a akcelerátor pôrodnosti sociálne slabých maloletých z rómskych osád“. (Pravda 16. 8. 2013)

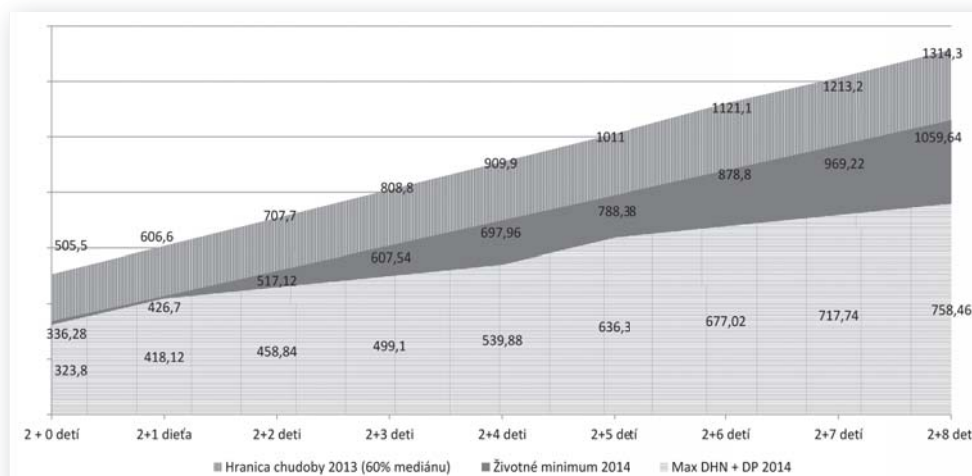
Rodičovský príspevok je neraz jediným zdrojom príjmu domácnosti. Jeho poberanie však nie je chránené. Od roku 2011 je zavedená možnosť znížiť ho na polovicu na obdobie troch mesiacov ak staršie dieťa v rodine bez ospravedlnenia vymeškáva vyučovanie (má 15 a viac neospravedlnených hodín za mesiac). Nedávna reforma (zákon č. 417/2013) umožnila z dávok pomoci v hmotnej núdzi a z rodičovského príspevku strhávať pokuty za porušovanie verejného poriadku a krátiť dávku, ak rodič odmietne ponúknutú prácu v rámci malých obecných služieb. Finančné

postihy rodičov za „lenivosť“ a zlyhávanie v riadnej starostlivosti o deti sú pri nedostatočnom systéme poradenstva a asistencie a chýbajúcich službách často jediným prostriedkom, ktorý má zlepšiť starostlivosť rodičov. Zlepšenie sa nedostavuje. Ďalej sa prehĺbuje bieda, rastie záškoláctvo a riziko dedenia chudoby v ďalších generáciách. Také sú a budú účinky opatrení, ktoré nekladú na prvé miesto záujem dieťaťa a pripravujú sa bez starostlivého posúdenia dôsledkov, ktoré budú mať pre tých najzraniteľnejších.

Zuzana Kusá
Sociologický ústav
SAV/Slovenská sieť proti chudobe
Bratislava

Graf č. 1: Porovnanie maximálnej sumy dávky a príspevkov pomoci v hmotnej núdzi a detských prídavkov, životného minima a hranice chudoby pre domácnosti dvoch rodičov s počtom detí 0 až 8.

Zdroj: ŠÚ SR, UPSVAR, vlastné prepočty

Týraným deťom pomáha starší brat

Najskrytejšie bolesti sú tie najhoršie. Týranie detí je nanajvýš odsúdeniahodné, pretože deti sa brániť nevedia a často ani nevedia, že to, čo sa s nimi deje je nesprávne a nenormálne. Hanbia sa, strácajú sebadôveru, izolujú sa od okolia, sú agresívne a dospelom živote veľmi ťažko nadväzujú funkčné partnerské vzťahy. **Ich bolesti sa pokúšajú zmierňovať dobrovoľníci v nevšednom dobrovoľníckom programe, ktorý realizujú v občianskom združení Náruč – Pomoc deťom v kríze zo Žiliny.**

Občianske združenie Náruč – Pomoc deťom v kríze vzniklo v roku 1997 z iniciatívy profesionálov, ktorí vnímali nedostatočnosť systému starostlivosti o deti ohrozené domácim násilím. Pomáha deťom, ktoré sú vo vlastných rodinách vystavené zneužívaniu, krutosti či ľahostajnosti, týraným ženám a rodinám ohrozeným domácim násilím. Týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom poskytuje bezpečné útočisko a všestrannú odbornú pomoc v rámci Detského krízového centra Náruč. Centrum Náruč je pobytové zariadenie s nepretržitou prevádzkou, ktoré má kapacitu 22 detí vo veku od 3 do 14 rokov.

V Náruči pracuje od roku 2001 dobrovoľnícka skupina zložená prevažne zo študentov žilinských stredných a vysokých škôl. Zmyslom ich práce je byť akoby starším bratom či staršou sestrou pre deti v Náruči. Prichádzajú do Náruče vo vopred určené dni a pomáhajú deťom s úlohami, vymýšľajú pre nich program na voľný čas alebo sú im jednoducho nablízku. Vidia, ako ich prítomnosť, záujem a priateľstvo deťom pomáhajú, ako sa im menia pred očami, ako deň po dni deti v ich spoločnosti zabúdajú na ťažké chvíle. Viac informácií o dobrovoľníckom programe na webstránke www.naruc.sk

Starší súrodeneč –dobrovoľník „ľahá“ týrané deti z krízového centra do života, ktorý deťom prináleží – do života hier, zábavy, primeraných povinností a kamarátstva.

má 10 rokov ČO ĎALEJ?

Príspevok na
Medzinárodnú konferenciu
DIEŤA JE DAR
25. a 26. 9. 2014,
Bratislava

V roku 2004 zúrila na Slovensku diskusia o tom, kedy vlastne vzniká život... Kde končí právo ženy a začína právo dieťaťa? V spleti argumentov oboch táborov médiá akoby mimochodom informovali v jeden týždeň o náleze dvoch mŕtvych novorodencov. Nie teória. Dva reálne životy tu už boli a nedostali žiadnu šancu... Keď ide o život, reči musia preč, treba činy.

Táto emócia predchádzala môjmu rozhodnutiu založiť pred desiatimi rokmi iniciatívu a neskôr občianske združenie Šanca pre nechcených, ktorého prvotným cieľom bolo zriadiť na Slovensku verejné inkubátory na záchranu nechcených novorodencov a znížiť tak na Slovensku počet nájdených mŕtvych bábätiok. Už na 1. tlačovej besede 1. júna 2004 sme však jasne deklarovali, že Hniezdo záchrany chápeme ako krízové riešenie krízovej situácie a predstavili sme náš komplexný zámer pomoci nechceným deťom:

- 1. Hniezdo záchrany** – (krízové riešenie) – zriaďovanie verejných inkubátorov pri nemocniciach v SR na záchranu života nechcených novorodencov, v ktorých môže matka anonymne a beztrešne odložiť nechcené bábätko
- 2. Kolíska záchrany** – (lepšie riešenie) – vytvorenie lobistického tlaku na vznik zákona o utajených pôrodoch a vytvorenie telefonickú linku, na ktorú sa môžu obracať ženy s nechceným tehotenstvom a ľudia v kríze
- 3. Náruč záchrany** – (ideálne riešenie) – vytvorenie takých podmienok pre ženy s nechceným bábätkom, aby sa dieťaťa nemuseli vzdávať (výstava útulkov, kde ich pobyt nebude úzko časovo obmedzený na pol roka, ale budú môcť s dieťaťom ostať 3 roky a dostanú školenia a kurzy.

Bilancia INTERVENCIE po 10-tich rokoch

Hniezdo záchrany

V každom prípade výsledky projektu Hniezdo záchrany (HZ) predčili naše vtedajšie očakávania. Za 10 rokov sme za pomoci z 99% súkromných zdrojov vybudovali 20 HZ, v ktorých sa dodnes našlo 46 detí a čo je hlavné: počet mŕtvych novorodencov sa znížil z 10 na v priemere 2 ročne.

DETI NÁJDENÉ V HNIEZDACH ZÁCHRANY 2004 – 2014

47 celkom

33 adopcia/osvojenie

6 návrat matky (bez dvojčiek)

4 Detský domov

1 poručníctvo

1 pestúnska starostlivosť

1 nemocnica dlhodobo

Nepochybovali sme, že nešťastné matky využijú túto možnosť radšej, ako keby mali dieťaťu ublížiť. Za podmienky, že urobíme rozdiel medzi tými, ktoré dieťa odložia na bezpečné miesto a tými, ktoré mu ublížia alebo ho vystavia nebezpečenstvu. Preto sme takejto matke zabezpečili beztrešnosť – Novelou Zákona o zdravotníckej starostlivosti č. 538/2005, str. 5034 paragraf 11,

odsek 11: „Ak zdravotnícke zariadenie ústavnej starostlivosti, ktoré prevádzkuje novorodenecké oddelenie, zriadi na účely záchrany novorodencov verejne prístupný inkubátor, možno novorodenca do neho odložiť.“).

V ten rok sa našlo aj prvé dieťa v prešovskom HZ volané Hviezdička a keď som ju v prešovskej nemocnici držala v náručí, v hlave mi vírila jediná otázka: PREČO?

Krízová telefonická nonstop linka a Utajený pôrod

Preto sme ešte v tom istom roku zriadili telefonickú linku nonstop linku Hniezda záchrany.

Vďaka nej vieme (v skupine našich klientiek) definovať základné skupiny žien, ktoré sa vzdávajú vlastných detí ako aj základné príčiny tohto javu:

1. Sociálne odkázané

- Odchovankyne DD
- Z nefunkčných problémových rodín
- V sociálnej a finančnej tiesni

2. Mladé/maloleté prvorodičky

- Utajujú tehotenstvo rodičom
- Prísna rodina, strach z okolia, alebo strach z materstva

3. Nechcené matky

- Znásilnené
- Uprednostňujúce kariéru

4. Vydreté/zadané neverné

- Dieťa s iným než partner
- Partner nevie o tehotenstve

Na základe skúseností z komunikácie so ženami s neželaným tehotenstvom môžeme povedať, že ženy z prvých dvoch skupín vieme častejšie presvedčiť aby svoje rozhodnutie zmenili, ako ženy z posledných dvoch skupín. Pričom ale HZ skôr než utajený pôrod využívajú ženy z 2. a 4. skupiny, lebo tehotenstvo viac taja aj pred tými najbližšími. Keďže štát po vzniku Zákona o utajenom pôrode (Zákon č. 576/2004) nijako neriešil potrebu praxe a nezriadil žiadnu podpornú linku pre ženy s nechceným tehotenstvom, na linku Hniezda záchrany začali volať nielen ženy, ktoré chceli (a reálne aj využili HZ), ale aj ženy ktoré chceli (a reálne aj využili) režim utajeného pôrodu. Nebránili sme sa tejto agende, lebo ženy okrem nás a ešte linky organizácie Áno pre život – inú šancu na poradenstvo ani nemali. V priemere máme ročne na linke 30-35 telefonátov (15-20 e-mailov ročne).

Poradenstvo k téme Hniezdo záchrany funguje vzorovo, lebo v roku 2009 sa nám v pomoci s odborníkmi z nemocníc, ktorí nám definovali problémy realizácie projektu Hniezdo záchrany v praxi podarilo presadiť vyhlášku, ktorá ich dokázala odstrániť a projekt funguje na základe rovnakých pravidiel v každej z 20-tich nemocníc. Poradenstvo v téme utajeného pôrodu je však problematické, lebo každá nemocnica akoby zákon aplikovala v praxi inak, niektoré ho dokonca aplikovať odmietajú! Na základe nášho prieskumu v 20-tich nemocniciach sme zistili, že chyby aplikačnej praxe utajených pôrodov súvisia aj s tým, že **Zákon č. 576/2004, Z. z. § 11, ods. 10, ktorý začal byť účinný v r. 2005 vznikol:**

- bez akejkoľvek vážnej informovanosti verejnosti a ohrozených skupín
- bez zriadenia akejkoľvek krízovej linky
- bez prílohy znenia žiadosti o rodenie

rok	počet utajených pôrodov
2005	12
2006	23
2007	27
2008	17
2009	22
2010	43
2011	31
2012	28
2013	35
SPOLU	238

v utajenom režime

- a bez jasného a podrobného vykonávacieho predpisu
- bez položenia základov zberu dát a postavenia preventívnych opatrení
- dodnes sa žiaden z poslancov, ktorí zákon presadzovali nezaujímal ani o to, koľko detí sa v SR rodí

Krkavčie matky?

Kto sú matky, ktoré využili Hniezdo záchrany? Čo ich prinútilo využiť túto možnosť, o ktorej by drvivá väčšina matiek nikdy ani neuvažovalo? Ako sa s tým neskôr vyrovnali? Čo ich presvedčilo v poslednej chvíli zmeniť svoje rozhodnutie?

Odpovede na tieto otázky prináša dokumentárny film Krkavčie matky? Autentické výpovede žien sú doplnené názormi gynekológa, psychologičky a autorky projektu Hniezdo záchrany.

Film nakrútil dokumentarista Marcel Pázman, ktorému sa podarilo získať si dôveru matiek, ktoré sa k tejto citlivej téme vracali s len veľkými obavami...

Realizáciu tohto filmu finančne podporila:

Realizáciu tohto filmu finančne podporil:

cez režim utajeného pôrodu
Pritom počet detí, ktorých sa matky vzdali formou tajeného pôrodu je niekoľkonásobne vyšší ako počet detí nájdených v Hniezdach záchrany – za 9 rokov až 238 detí. Pričom iba v 6-tich prípadoch sa matky v zákonnej lehote vrátili k dieťaťu.

Náruč záchrany

Vďaka skúsenostiam z koordinácie projektu Hniezda záchrany a poradenstva aj v téme utajeného pôrodu sa nám podarilo získať partnera na vybudovanie prvého útulku pre matky, ktoré sa napriek vážnym sociálnym problémom (absencie podpory od partnera, rodiny, strechy nad hlavou a financií) rozhodli dieťa si ponechať. Aby sme im mohli poskytnúť ubytovanie a poradenstvo, spojili sme službu odkázaným matkám s deťmi s polokomerčnou sociálnou službou pre odkázaných seniorov a v roku 2009 sme otvorili prvé Centrum sociálnych služieb Náruč záchrany SENIOR & JUNIOR. Trojgeneračný domov, kde sú matky z nefunkčných rodín obohatené o prítomnosť seniorov, ktorým spolu so svojimi deťmi spríjemňujú pobyt v zariadení. V roku 2012 pribudla aj Náruč záchrany v Solčanoch a celkom sme od roku 2009 poskytli sociálne služby a ubytovanie 30-tim odkázaným matkám a 38-mym ich deťom. Okrem dvoch matiek, všetky zostali so svojimi deťmi a vzorne sa o ne starajú a sú zamestnané. Naším predsavzatím totiž je, že žena musí 3 roky pobytu v Náruči záchrany využiť na to, aby posilnila svoje sebavedomie, svoje rodičovské zručnosti, rekvalifikovala sa tak, aby bola uplatniteľná na trhu práce, aby si našla a udržala prácu. Aby to dokázala musí prejsť vzdelávacím 2-ročným projektom Trvalá náruč. Posledný, tretí rok hľadáme pre ňu Kmotričku-mentorku, dobrovoľníčku, ktorá sa stane jej priateľkou a radkyňou, aby po odchode z Náruče záchrany mala oporu, ktorú u svojho partnera a vo svojej vlastnej rodine nenašla. V súčasnosti nám úspešne fungujú 4 kmotričky

a máme záujem ponúknuť tento spôsob neinštitucionálnej pomoci aj ostatným zariadeniam. Minulý rok sme individuálne dobrovoľníctvo pre matky s deťmi v núdzi rozšírili o individuálne darcovstvo pre tých, ktorí nemôžu darovať svoj čas, ale môžu pomôcť finančne. Za rok sme vďaka kampani: „Staň sa kmotričkou, aby dieťa zostalo s mamičkou!“ získali 71 individuálnych darcov a 4412,49 EUR, ktoré sú využívané na vzdelávací projekt TRVALÁ NÁRUČ a na rekvalifikačné kurzy pre matky s deťmi.

Plán PREVENIE na ďalších 10 rokov

Prevenia je beh na dlhé trate a vyžaduje si oveľa väčšie množstvo ľudských i finančných vstupov, preto nemôže byť len vecou neziskových organizácií. A z morálneho hľadiska musí byť vecou štátu – ktorý v ústave deklaruje občanom v núdzi pomoc. Mala by byť aj vecou samosprávy, ktorá na tento účel dostáva percento z podielových daní nás všetkých. Ani štát a ani samospráva sa nemôžu chovať ako pštros, keď na ulici zostane matka s dvoma malými deťmi. Lebo v rámci neziskových organizácií môžeme vymyslieť 100 projektov, ktoré veľmi, alebo čiastočne pomôžu s deťmi v núdzi pomôžu a niekam ju v živote posunú, ale nemáme také zdroje, aby sme jej zabezpečili bývanie...

Preto by sme mali žiadať:

1) od štátu

aby zohľadnil vo svojich politikách odporúčania zo správy Európskeho parlamentu z roku 2011, ktorá hovorí, že členské štáty majú na pomoc slobodným matkám zabezpečiť:

- prístup k podpore v oblasti bývania
- prednosť pri zostavovaní porádovnikov na prenájom bytov
- osobitné štipendia financované z Európskeho sociálneho fondu
- finančné stimuly pre podniky, ktoré zamestnávajú slobodné matky
- zabezpečiť výchovu k zodpovednému rodičovstvu na školách,

zvýšenie informovanosti o sexuálnych reprodukčných právach žien, aby sa predchádzalo neželaným tehotenstvám

2) od samosprávy

- aby nerobila obštrukcie a pravidelne a v plnej výške prispievala z verejných zdrojov aj neverejným útulkom a zariadeniam núdzového bývania na ubytovanú matku a jej deti v núdzi
- aby stavala sociálne byty
- aby uprednostňovala slobodné matky v poradovníku na nájomné byty
- aby uprednostňovala slobodné matky aj v poradovníku na materské školy

3) od verejnosti

- aby neodsudzovala tie matky v núdzi, ktoré sa pre neschopnosť postarať sa o dieťa, dieťaťa vzdávajú
- aby bola empatická k matkám v núdzi vo svojej komunite a bola im oporou
- aby sa zapájala do projektov, výziev a kampaní, ktoré pomocou matke pomáhajú dieťaťu
- aby vo svojich rodinách učili svoje dcéry, ale najmä svojich synov k zodpovednému rodičovstvu a nevyhýbaniu sa starostlivosti o svojich potomkov

Základom úspechu je spolupráca, preto: Vymieňajme si skúsenosti. Učme sa z úspechov v zahraničí. Majme odvahu a nebojme sa mať smelé ciele: Ak sa spojíme do Koalície na pomoc matkám v núdzi a budeme sa spolu uchádzať o rokovanie so štátnymi a samosprávnymi orgánmi v snahe postaviť život a rozvoj dieťaťa, materstvo a zodpovedné rodičovstvo ako prioritu nie formálnych rečí, ale reálnych krokov exekutívy a samosprávy, tak sme vykročili na správnu cestu.

Lebo dieťa je dar a keď ide o dieťa, ide o život.

Anna Ghannamová
Prezidentka občianskeho združenia
Šanca pre nechcených
Autorka a koordinátorka projektu
Hniezdo záchrany
Riaditeľka CSS Náruč záchrany
SENIOR & JUNIOR

Hviezdy HNIEZDAM

Charitatívny koncert k 10. výročiu Hniezd záchrany na Slovensku

Helena Vondráčková | Dalibor Janda | Katarína Knechtová | Felix Slováček
Adriana Kučerová | Darina Laščiaková | Korben Dallas a mnoho ďalších

6. november 2014 o 19:30 Veľká sála Istropolis

kmotričky.sk

Katka Knechtová Občas si visím dolu hlavou a je mi dobre

Preplnená bratislavská ulica, pasujem sa s pozdĺžnym parkovaním, v nemožnej situácii zvoní mobil. Neznáme číslo. Normálne by som nezdvihla, ale niečo ma prinútilo. „Dobrý deň, tu je Katka Knechtová, rada by som podporila Hniezdo záchrany svojou pesničkou Záchranná sieť.“ V zlomku sekundy som ukážkovo zaparkovala a s úsmevom od ucha k uchu som nadšene súhlasila a počúvala. Neostalo len pri sľuboch a pesničke, Katka nás navštívila v Náruči záchrany v Bratislave, namontovala nové tabuľky na Hniezda záchrany v Prešove a Košiciach, kde zaspievala len v sprievode gitary. Všetko s úsmevom, ochotou, záujmom. Ako to tá Katka robí?

Katka, vieme že si bola v Indii a nemôžeme si nevšimnúť, že si opeknela a stále sa usmievaš. Našla si v Indii recept na šťastie?

Nie, recept na šťastie som nenašla, ale rozhodne mi pobyt veľmi pomohol. India nebola vyslovene môj sen, ale mám kamarátku zo strednej školy, ktorá žije v Karibiku a profesionálne sa venuje joge. Jediná možnosť, ako sa s ňou stretnúť, je buď raz za 5 rokov vycestovať za ňou do Karibiku, alebo ona vždy vymyslí nejakú cestu, tentoraz sa vybrala do Indie cvičiť, tak som sa k nej primontovala. Aj keď som jogu cvičila aj predtým, tuto to bolo veľmi veľmi intenzívne. Boli tam napríklad také visiace pásy, na ktorých sme viseli dolu hlavou. Učili sme sa stáť v jednej póze aj 35 minút, spraviť 30 mostíkov po sebe, od rána od pol 7 nalačno, učiteľ nikomu nič neodpustil. Nebolo to vôbec ľahké, ale dôsledky na sebe vnímam doteraz – keď sa dejú nejaké nepríjemné veci, aj po fyzickej stránke, tak ich predýchaš, učíš sa pri tom relaxovať a usmievaš sa. Doma mám už tiež namontované laná, na ktoré sa vešiam, aby som si uvoľnila chrbticu, pretože sa veľa nasedím v aute, tak mám problém s krížami a toto mi naozaj dosť pomáha.

Nemala si v Indii obavy zo možných zdravotných ťažkostí?

Nuž nie je to krajina pre všetkých, človek si tam musí dávať pozor, ja som si všade umývala ruky a ešte som si aj pomáhala 60% slivovicou od jedného pána profesora a to

je vec, na ktorú nedám dopustiť, vďaka nej som sa vrátila bez jedineho bacilu. Nielenže dezinfikuje, ale získala som vďaka nej aj veľmi veľa priateľov, všetci boli zvedaví, čo my tu na Slovensku pijeme.

Vráviš, že sa veľa nasedíš v aute. Iste aj preto, lebo stále ostávaš Prešovčankou, neuvažovala si o presťahovaní napr. do Bratislavy?

Každý sa ma na to pýta, samozrejme, že by to bolo praktickejšie, ale ja tu mám zázemie, rodinu, priateľov, svoj pokoj, mne sú ľudia na východe istým spôsobom bližší, alebo im viac rozumiem, a vieš ako sa hovorí, kde je tvoje srdce, tam je tvoj domov, a to ja mám v Prešove. Takže napriek všetkému stále cestujem z a do Prešova, hoci dostavanie diaľnic na Slovensku by mi veľmi pomohlo!

Hniezdo záchrany a tvoja pesnička Záchranná sieť sa asi osudovo našli, lepšiu hymnu sme si ani nemohli želať. Ako došlo k tomu že podporuješ práve Hniezda záchrany?

Keď som sa stala tvárou Nadácie Dobré zo Slovenska, spolu s Mirom Hruškou, zakladateľom Nadácie sme rozmýšľali, na koho sa obrátiť, komu pomáhať. Tá pesnička vznikla za jazdy, vedela som len, že pôjde o deti. Spoločne sme sa dohodli, že podporíme už existujúci projekt Hniezdo záchrany. A vy ste zareagovali, ako ste zareagovali a my sme sa veľmi tešili, páči sa nám akým spôsobom to robíte, je nám sympatické, ako vám na tom záleží.

Tvoje rozhodnutie pomáhať slabším a bezbrannejším má však dávnejšie korene – si patrónkou v Nadácii Dobré zo Slovenska v tvojom rodnom Prešove. Ako došlo k tejto spolupráci?

S Mirom sa poznáme už dlho, oslovil ma na spoluprácu, ja som v tom hľadala hlbší zmysel, nechcelo sa mi zapájať do nejakého biznisu... Nerada robím veci, za ktoré sa neviem postaviť, ktoré necítim. Miro v tomto na mňa dá, mám v Nadácii svoje slovo, takto mi to vyhovuje a spolupráca funguje.

Ak dovoľíš, osobnejšia otázka: Hniezdo záchrany je o deťoch, vieš si predstaviť že by dieťa vstúpilo aj do tvojho života?

Samozrejme. Priznám sa, že pred 30-ťou som si to nevedela predstaviť. Bola som taká zahľtená prácou, nevedela som, ako by som dieťa a rodinu zahrnula do svojho života, ale dnes sa na to už dívam inak, myslím, si, že žena dospeje do štádia, kedy si dokáže rozdeliť priority, a keby sa to stalo, už by som sa z toho tešila.

Čo by sme mali vedieť o tvojich plánoch a ostane Hniezdo záchrany vo sfére tvojich záujmov aj naďalej?

Aj toto sa zmenilo po návrate z Indie. Mala som už pripravený album, ale po návrate som ho zhodnotila ako nedostatočný. Začala som odznova. Spolupracujem s jedným berlínskym producentom, ktorého som si sama našla, pretože sa mi páčili veci, ktoré produkoval. Poslala som mu svoje demonahrávky a na druhýkrát súhlasil. Mám z toho radosť, lebo má úplne iný pohľad na hudbu pritom ma ale do ničoho ma netlačí – stále je to pesnička, stále som to ja. Robila som s ním už predošlý album Tajomstvá. Na jeseň chystám sériu koncertov s Cigánskymi diablami, to bude náročnejšie turné, asi 20 až 25 koncertov. No a s Hniezdom záchrany ostávam samozrejme v kontakte naďalej – veľmi rada prídem zaspievať na koncert k 10. výročiu Hniezd záchrany.

Alena Petrželková

Výmenu informačných tabulí na Hniezdach záchrany finančne podporila:

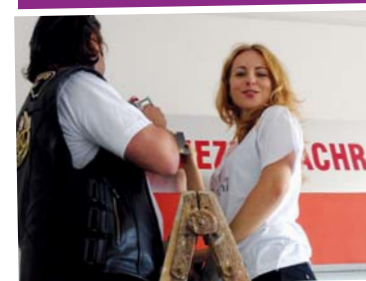
Spanilá jazda vyvolala v nemocniciach poriadny rozruch aj záujem médií.

Spanilá jazda drsných motorkárov pre Hniezda záchrany

Drsní muži s dobrým srdcom – motorkári z HOG chapter z Prešova (Harley owners group) – darovali Hniezdam záchrany k 10. výročiu užitočný darček: nové informačné tabule na Hniezdach záchrany. Prevetrali svoje oceľové stroje a postupne navštívili mestá, kde sa Hniezda záchrany nachádzajú. Okrem nových tabulí pribudla na Hniezdach záchrany dôležitá informácia s telefónnym číslom krízovej linky, na ktorú sa ešte aj tesne pred odložením svojho dieťaťa môže tehotná žena v núdzi obrátiť

Aj v Košiciach zaznela naživo hymna celej kampane Záchranná sieť.

Symbolicky sme odštartovali vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J.A. Reimana Prešove, kde v roku 2004 vzniklo jedno z prvých troch Hniezd záchrany a o rok neskôr sa našlo vôbec prvé dieťa v Hniezde záchrany. Okrem toho, z Prešova pochádza aj Nadácia Dobré zo Slovenska a jej zakladateľ Miro Hruška a Katka Knechtová.

a možno na poslednú chvíľu zvrátiť svoje rozhodnutie. Spanilú jazdu motorkárov zorganizovalo občianske združenie Šanca pre nechcených v spolupráci s Nadáciou Dobré zo Slovenska, ktoré výmenu informačných tabuliek na Hniezdach záchrany financovalo. Zakladateľom značky Dobré zo Slovenska a Nadácie Dobré zo Slovenska a súčasne jedným z harleyákov je Miroslav Hruška, ktorý sám prišiel s myšlienkou pomôcť Hniezdam záchrany. Na vlastnej koži sme sa presvedčili, že dobrého na Slovensku je skutočne dosť. Ďakujeme!

Náruč záchrany má 5 rokov

Brány Náruče záchrany sa po prvýkrát svojim obyvateľom otvorili 1. júna 2009. 5 rokov je dôvodom na poriadnu oslavu – s dychovkou Račianka a krásnou tortou. Mamičky a zamestnankyne boli v ten deň o čosi krajšie ako zvyčajne – vďaka ošetrovaniu pleti a profesionálnemu líčeniu, ktoré nám darovali šikovné dámy z Mary Kay.

Foto: Archív Náruče záchrany

Najkrajšie bolo, že sme sa stretli – všetci zamestnanci, príbuzní, dobrovoľníci z Adoptuj si starých rodičov aj Kmotričky, prišli aj naše bývalé mamičky s deťmi. Oslávili sme aj to, že Náruč záchrany, pomáha seniorom a matkám s deťmi núdzi nielen v Bratislave, ale aj v Solčanoch, kde najmä seniorov mimoriadne svojim spevom potešila Gizka Oňová.

Tolko energie, koľko prišlo s Gizkou Oňovou vystačí seniorom v Solčanoch minimálne na celé leto!

Racionálna strava išla v počas oslavy trochu bokom a aj vďaka tomu bol tento deň trochu iný.

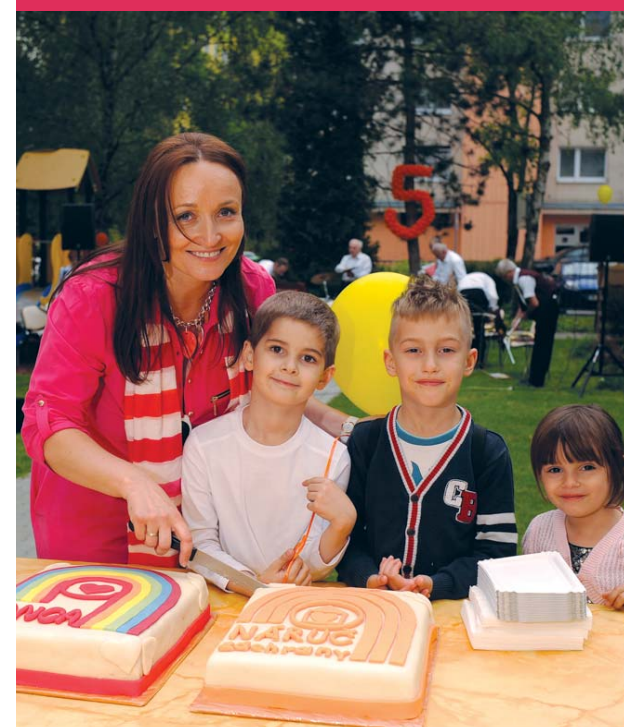

Oslava bola príjemným vybočením z každodenného rytmu, čo seniori privítali s patričným tanečným nasadením!

Vďaka počtu 40 klientov v oboch Náručoch záchrany sa nám darí udržiavať rodinnú atmosféru, kedy každý zamestnanec, nielen zdravotný personál, osobne pozná každého klienta a snažíme sa vytvárať a dodržiavať základné socializačné rituály, ku ktorým patria aj oslavy spojené s tancom, ktorý naši klienti milujú.

Nádherne a hlavne chutné torty k výročiu nám napiekla dobrovoľníčka z projektu Kmotričky, kmotrička našej mamičky Mišky a malej Sofinky pani Vierka. Nielen deti sa jej už nevedeli dočkať, ďakujeme!

Plníme sny

Obyvatelia Náruče záchrany majú praktické sny, nepotrebujú vzdušné zámky. Sme radi, ak nájdeme pre nich pomoc u ľudí, či firiem, ktoré im ju výhodne, alebo zdarma poskytnú. Ďakujeme, že ich vo svojom okolí máme.

CCC Slovakia - predajca topánok opäť podporil Náruč záchrany. Každá mamička a jej dieťa dostali darom topánky podľa vlastného výberu. Spolupráca je naplánovaná dlhodobo, takže matky s deťmi v núdzi budú mať vždy počas spolupráce peknú a kvalitnú obuv, čo je pre nich úžasná pomoc.

Dušu spolupráce zo strany CCC Slovakia je Alena Langová, ktorá mamičkám aj osobne pomáhala pri výbere.

SENZA-SHOP.SK

Sme špecializovaný internetový obchod so širokou ponukou zmyslových pomôcok a hračiek pre deti i dospelých so špeciálnymi potrebami. Naše produkty pomáhajú pri rozvoji zmyslového vnímania, motoriky, reči a komunikácie, poznávacích schopností a sociálnych zručností.

Nájdete u nás unikátne pomôcky vyrobené z kvalitných, odolných a zároveň zdravotne nezávadných materiálov. V ponuke pre vás máme viac ako 1200 produktov od renomovaných európskych výrobcov a dodávateľov.

ZMYSLOVÉ POMÔCKY A HRAČKY SNOEZELN • RELAXÁCIA REMINISCENČNÁ TERAPIA

Venujeme sa tiež dizajnu a vybaveniu multisenzorických Snoezelen miestností, ktoré ponúkajú široké využitie pri terapeutických a voľnočasových aktivitách u osôb so špeciálnymi potrebami. Radi vás budeme sprevádzať procesom tvorby multisenzorickej miestnosti. Poradíme vám pri výbere vhodných pomôcok pre vašu cieľovú skupinu, vypracujeme pre vás grafický návrh jej riešenia a vyškolíme vás v metóde Snoezelen, ku ktorej prevádzkujeme odborný informačný portál www.snoezelen.sk.

www.snoezelen.sk

Váš tím
občianskeho
zdrúženia
3lobit

ELOBIT
3LOBIT O.Z.